

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SVEOBUHVAATNE PROCJENE UTICAJA PROPISA

<p>Naziv prednacerta/nacrta/prijedloga propisa (Obavezno navesti formu propisa: prednacrt, nacrt ili prijedlog propisa)</p>	<p>Zakon o dualnom obrazovanju (Nacrt Zakona)</p>
<p>Obrađivač (naziv organa)</p>	<p>Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo</p>
<p>Datum</p>	<p>21.11.2024. godine</p>
<p>Pravni osnov za donošenje propisa</p>	<p>Član 12. tačka b) i član 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 1/96, 2/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 14/01, 28/04, 6/13 i 31/17)</p>
<p>1. Analiza stanja i identifikacija problema</p>	
<p>Opišite postojeće stanje i identificirane probleme u skladu sa članom 9. Uredbe. Analizirajte implikacije postojećeg stanja na ciljne grupe i druge zainteresirane strane. Analiza treba da obavezno sadrži obrazložene neophodnosti normativno-pravnog rješavanja identificiranog problema u odnosu na druga moguća rješenja.</p>	
<p>Odgovor: Propis je u skladu sa dokumentom - „Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027.“, odnosno sa „Strateškim ciljem 2. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj“ - „Prioritet 2.1. Unapređivati obrazovni sistem“ - „Mjera 2.1.2. Poboljšavati kvalitet predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja za potrebe razvoja i osigurati inkluzivno obrazovanje za sve“ - „Mjera 2.1.3. Razviti funkcionalan sistem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja“ - „Mjera 2.1.4. Poticati obrazovane institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT-a“ - „Mjera 2.1.5. Poboljšavati rad sa talentima i standard učenika i studenata“.</p>	
<p>Propis je u skladu i sa dokumentom - „Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. godine – Strateška platforma“, odnosno sa tačkom 5. Strategije „Društveni razvoj“ - „5.1.3. Srednjoškolsko obrazovanje“.</p>	
<p>Jedan od glavnih razloga za donošenje Zakona o dualnom obrazovanju predstavlja činjenica da se u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku praktična nastava u najvećem procentu realizira u skladu sa nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama, kabinetima, kao i drugim objektima za nastavu koji su opremljeni u skladu sa normativima. Činjenica je da se praktična nastava, pod nadzorom škole dijelom izvodi u</p>	

preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu. Međutim, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je na stanovištu da se praktična nastava ne realizira u dovoljnoj mjeri kod poslodavaca i u saradnji sa poslodavcima. Učenici ne ovladavaju vještinama koje su potrebne na tržištu rada, čime nisu konkurentni u zadovoljavajućoj mjeri nakon završetka srednje škole i sticanja srednje stručne sprema 3. ili 4. stepena. Također, evidentan je nedovoljan broj sati praktične nastave i na zanimanjima 3. i 4. stepena. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo. Dualno obrazovanje predviđa postepeno povećanje broja sati, odnosno dana koje će učenici, koji pohađaju škole za srednje stručno obrazovanje i obuku (u trogodišnjem i četverogodišnjem trajanju), kao ciljna skupina, provoditi u kompanijama i tamo direktno učiti kako se radi.

Smanjena konkurentnost na tržištu rada je posljedica manjka časova praktične nastave, odnosno pomanjkanja kompetencija nakon završene srednje škole i nedovoljnog radnog iskustva i razvijenosti vještina koje bi mogli sticati kroz dualni sistem obrazovanje. Shodno navedenom, temeljitom reformom u srednjem stručnom obrazovanju kroz uvođenje dualnog obrazovanje, značajno bi se povećao broj sati praktične nastave, koji je trenutno nedovoljan, i time ojačale kompetencije učenika za bolju konkurentnost na tržištu rada nakon završetka srednje škole.

2. Opći i specifični ciljevi propisa

Identificirajte opće i specifične ciljeve u skladu sa članom 10. Uredbe. Pri utvrđivanju ciljeva nužno je voditi računa o njihovoj preciznosti i konkretnosti, mjerljivosti, relevantnosti i ostvarivosti u jasno određenim rokovima.

Odgovor: *U trenutku procjene uticaja propisa teško je predvidjeti vremenski okvir odnosno obim postizanja ciljeva, jer postupak izrade propisa će obavezno uključiti stručnu i akademsku javnost koja će dati procjenu kratkoročnih i dugoročnih ciljeva propisa. Obrazovani učenici sa znanjima koja su u skladu sa uzrastom njihovih vršnjaka, na globalnom planu, kao i sticanje vještina i sposobnosti učenika za tržište rada nakon završene srednje škole predstavljaju temeljne razloge donošenja ovog propisa.*

Opći: *Opći cilj uvođenja dualnog obrazovanja nije obrazovati učenike za rad u inostranstvu, nego ih učiniti konkurentnijim na evropskom tržištu rada, odnosno odškolorati kvalifikovanu radnu snagu koja će odmah biti spremna za tržište rada. Tačnije, dualnim obrazovanjem učenici će biti konkurentniji za tržište rada jer će sticati praktična znanja i razvijati vještine koje će osigurati da učenik po završetku srednjeg stručnog obrazovanja bude prepoznat od poslodavaca kao konkurentan radnik koji posjeduje polazno znanje i vještine za konkretno radno mjesto. Zakon će biti jedan od strateških poteza u povećanju zaposlenosti i zadržavanja mladih ljudi u Kantonu Sarajevo, ali i njihovog privlačenja na ovo područje.*

Specifični: *Učenici će imati osigurane uvjete za brže zapošljavanje nakon završene srednje škole, steći će kompetencije, vještine i znanja u skladu sa potrebama tržišta rada, stvorit će se uska povezanost privrednih potreba i obrazovanog sistema, privreda Kantona Sarajevo će dobiti na konkurentnosti, stopa nezaposlenosti će se smanjiti, doći će do izjednačavanja obrazovnih mogućnosti u socijalnom i regionalnom smislu, stvarne jednakosti žena i muškaraca, te eliminiranja zapostavljanja osoba sa invaliditetom.*

3. Identifikacija mogućih opcija za postizanje utvrđenih ciljeva

Identificirajte moguće opcije za postizanje utvrđenih ciljeva u skladu sa članom 11. Uredbe.

Odgovor: Za postizanje utvrđenih ciljeva u znatnoj mjeri je uzeto u obzir domaće i međunarodno iskustvo u odgojno-obrazovnom procesu, mišljenja i stavovi relevantnih učesnika dobivenih provođenjem formalnih i neformalnih konsultacija.

Posebno treba istaći činjenicu da su najčešći načini dodatnih izvora informacija za utvrđivanje mogućih opcija za utvrđivanje ciljeva kontinuirana saradnja sa institucijama lokalne samouprave, kantonalnim i višim nivoima vlasti kroz održavanje okruglih stolova i sastanaka, U cilju postizanja općeg i specifičnih ciljeva Zakona o dualnom obrazovanju neophodno je nastaviti kontinuirano saradnju sa zainteresiranim institucijama i organizacijama koje su uključene na bilo koji način u njegovoj primjeni.

Putem okruglih stolova, te verbalnom i pisanom komunikacijom sa zainteresiranim strukturama, stručnim mišljenjima, te neformalnim konsultacijama vremenom će se dolaziti do rješenja koja će osigurati uspješnu funkcionalnu i provodivu normu ovog zakona.

Akcent se stavlja na institucionalno partnerstvo i saradnju između Ministarstva, Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo, Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine Kantonalni odbor Kantona Sarajevo i škola s ciljem uspostavljanja i sprovođenja dualnog obrazovanje na nivou Kantona Sarajevo.

Opcija 1.

(Opcija zadržavanja postojećeg stanja kojom će se ukazati na posljedice nerješavanja identificiranih problema u narednom periodu)

Opis rješenja i osnovne implikacije:

Kao što je to gore navedeno, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je na stanovištu da se praktična nastava ne realizira u dovoljnoj mjeri kod poslodavaca i u saradnji sa poslodavcima. Učenici ne ovladavaju vještinama koje su potrebne na tržištu rada, čime nisu konkurentni u zadovoljavajućoj mjeri nakon završetka srednje škole i sticanja srednje stručne spreme 3. ili 4. stepena. Također, evidentan je nedovoljan broj sati praktične nastave i na zanimanjima 3. i 4. stepena.

Opcija 2.

(Opcija djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira)

Opis rješenja i osnovne implikacije: Ne postoji mogućnost djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira.

<p>Opcija 3. (Opcija usvajanja novog i sveobuhvatnog normativnog okvira ili izmjena i dopuna postojećeg pravnog okvira kojim će se u potpunosti ili u najvećoj mogućoj mjeri riješiti identificirani problem)</p> <p>Opis rješenja i osnovne implikacije: Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Dodatno je regulisano da se odredbe tog zakona primjenjuju na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine, a da će se na sva pitanja vezana za dualno obrazovanje koja nisu regulisana tim zakonom primijeniti odredbe važećih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i koordinatora. Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo.</p>			
<p>4. Procjena uticaja identificiranih opcija</p>			
<p>Izvršite procjenu uticaja u skladu sa članom 12. Uredbe.</p>			
<p>Sve uticaje opisati navodeći:</p> <p>a) nivo uticaja: a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem), b) značajni uticaji, c) vrlo značajni uticaji</p> <p>b) glavne izvore podataka za procjenu,</p> <p>c) dostupne podatke i kvantitativne i kvalitativne pokazatelje, te</p> <p>d) analizu podataka i procjenu relevantnosti i obima uticaja te zaključak da li je uticaj pretežno pozitivan ili negativan.</p>			
Opcije	Opcija 1.	Opcija 2.	Opcija 3.
Fiskalni uticaji	Bez uticaja	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na budžetske i izvanbudžetske korisnike i druge budžete, kao i vanbudžetske fondove. U vezi sa uticajem na prihode i rashode za

	<p><i>tekuću i naredne dvije budžetske godine, potrebno je naglasiti da u prvoj godini primjena propisa će biti bez ili sa zanemarljivim fiskalnim uticajem (potrebna sredstva za obuku koordinatora i mentora), s tim da puna implementacija propisa počinje u drugoj godini nakon stupanja na snagu istog.</i></p> <p><i>Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahijeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Zahijevu za sredstvima iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2025. godinu, koje je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje dostavilo Ministarstvu finansija planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 120.000 KM. I u Nacrtu Budžeta Kantona Sarajevo za 2025. godinu koji je usvojila Vlada Kantona Sarajevo na razdjelu Ministarstvo za odgoj i obrazovanje odobrena su planirana sredstva. U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Shodno navedenom donošenju propisa iziskuje dodatna sredstva na godišnjem nivou cca 120.000 KM u 2025. godini, u 2026. godini sredstva cca 150.000 KM i u 2027. godini sredstva cca 200.000</i></p>
--	---

	<p>KM. S obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu. Izvor obezbjeđenja neophodnih sredstava-Budžet Ministarstva za odgoji obrazovanje</p> <p>Po stavkama:</p> <ul style="list-style-type: none"> -komisija za provjeravanje ispunjenosti uslova za učenje kroz rad kod poslovnog subjekta; - donošenje predmetnih kurikuluma zasnovanih na obrazovnim ishodima; -vođenje registra poslovnih subjekata kod koji se izvodi učenje kroz rad-vođenje registra ugovora o dualno obrazovanju i sl. <p>Ministarstvo privrede, po stavkama:</p> <ul style="list-style-type: none"> -refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore u dualnom obrazovanju iz člana 25. Zakona o dualnom obrazovanju; -refundacija dijela ili svih troškova poslovnog subjekta se odnose na: novčanu nagradu za učenje kroz rad
--	--

			<p>učeniku sa kojim je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove ishrane za učenike sa kojima je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, obezbjeđuje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i drugih prihvatljivih troškova definiranih Programom utroška sredstava, koji je u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.</p>
<p>Ekonomski uticaji</p>	<p>-nedovoljno zapošljavanje učenika nakon završene srednje škole, pojava sive ekonomije, slab priliv investicija zbog nedostatka adekvatne radne snage, povećanje troškova kod privrednih subjekata zbog obaveze pružanja dodatnih obuka za novouposlene radnike, jer kroz obrazovanje nisu stekli potrebne vještine, slabo poslovanje malih i srednjih preduzeća zbog nedostatka adekvatne radne snage.</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na priliv investicija, produktivnost, poslovanje privrednih subjekata i njihove operativne troškove, nove administrativne troškove za privredne subjekte i razvoj i poslovanje malih i srednjih preduzeća, te vrlo značajan uticaj na zapošljavanje u privrednim subjektima, te konkurentnost i nelojalnu konkurenciju, povećana zapošljivost nakon završene srednje škole, jer kadar stiže vještine tokom formalnog srednjeg obrazovanja,</p>
<p>Socijalni uticaji</p>	<p>Slaba stopa zaposlenosti nakon završetka srednje škole, nemogućnost pristupa tržištu rada, nemogućnost, odnosno smanjena mogućnost ostvarivanja prava na rad, nedovoljna socijalna uključenosn mladih nakon završetka srednje škole,</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na pristup socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju, te vrlo značajan uticaj na zaposlenost i pristup tržištu rada, prava vezana za kvalitet radnog mjesta, te socijalnu</p>

<p>Utjecaji na zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda</p>	<p>Ugroženo temeljno ljudsko pravo-pravo na rad, pravo na izbor poslodavca, nemogućnost ostvarivanja materijalnih prava, zaspošljavanje i rada, neravnopravna zastupljenost polova pri ostvarivanju prava na rad.</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>uključenost i zaštitu posebno ranjivih društvenih grupa ili pojedinica. Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na ravnopravnost spolova u smislu jednakog statusa, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata, direktnu ili indirektnu diskriminaciju, te značajan uticaj na pravo na jednaki tretman i prilike naročito u pogledu ostvarivanja materijalnih prava, zaspošljavanja, rada i drugih zagarantovanih prava.</p>
<p>Utjecaji na zaštitu životne okoline</p>	<p>Bez uticaja</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>Bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem) – provođenje ovog zakona ne izaziva negativne utjecaje na zaštitu okoliša, odnosno životne sredine</p>
<p>Koruptivni rizici</p>	<p>Mogućnost zloupotrebe pri tumačenju propisa, nepostojanje propisa-zakon i podzakonski akti koji regulišu oblast dualnog obrazovanja, mogućnost iskoristavanja učenika za rad za vrijeme realizacije praktične nastave od strane poslodavaca kod kojih se obavlja praktična nastava-davanje poslova koji nisu djelatnost poslovnog subjekta.</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>Značajni uticaji – provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na jasnoću, nedvosmislenost i preciznost odredaba, jasno i sveobuhvatno utvrđene procedure i postupke, transparentnost i adekvatnost utvrđenih sankcija. Zakon jasno utvrđuje proceduru zaključivanja i raskida ugovora o dualnom obrazovanju, sadrži jasne odredbe o Registru ugovora o dualnom obrazovanju, precizno utvrđuje uslove koje mora ispunjavati mentor i koordinator, te uslove za izvođenje učenja kroz rad kod</p>

			poslodavca, a koje mora ispuniti poslodavac kako bi bio evidentiran u Registar poslodavaca. U tom smislu utvrđeni su mehanizmi s ciljem sprečavanja sukoba interesa, te prevenciji koruptivnih rizika.
5. Usporedna analiza opcija i odabir najpovoljnije opcije			
Analizirajte opcije u skladu sa kriterijima iz člana 14. Uredbe.			
	Opcija 1.	Opcija 2.	Opcija 3.
Postizanje cilja	<p>Učenici nemaju dovoljan broj sati praktične nastave, što za posljedicu ima nedovoljne kompetencije nakon završene srednje škole. Nastava se realizuje po zastarjelim nastavnim planovima i programima, koji ne prate promjene na tržištu rada. Učenici nakon završene srednje škole, nisu konkurentni, jer ne posjeduju vještine za rad koje traži poslodavac. Nedovoljan broj sati praktične nastave, koja se u najvećoj mjeri realizuje u školi, ima za posljedicu nepripremljenost učenika za kvalitetno obavljanje radnih zadataka nakon završene srednje škole, a istovremeno nastavnici koji realizuju praktičnu nastavu nisu kompetentni u skladu sa potrebama tržišta.</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Dodatno je regulisano da se odredbe tog zakona primjenjuju na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine, a da će se na sva pitanja vezana za dualno obrazovanje koja nisu regulisana tim zakonom primijeniti odredbe važećih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i</p>

			<p>koordinatora. Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo.</p>
<p>Provedivost</p>	<p>Trenutno ne postoje finansijske obaveze u ovoj oblasti, jer se ne primjenjuje dualno obrazovanje.</p>	<p>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</p>	<p>Propis se može efikasno primijeniti kroz strukturu javne uprave i to sa aspekta njegove finansijske izvodljivosti, uz planirana budžetska sredstva. Sa aspekta organizacione izvodljivosti će se ostvariti korelacija između srednjih škola za srednje stručno obrazovanje i obuku s jedne strane i Javne ustanove Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, s druge strane, kao i inistarstva privrede. Jedinstven propis će imati jedinstvene podzakonske akte Sa aspekta tehničke provodivosti će biti obezbijeđena u potpunosti tehnička sredstva i oprema kroz odjeljenje Ministarstva čiji je resor djelovanja oblast srednjeg stručnog obrazovanja.. Putem osiguranih budžetskih sredstava Ministarstva,</p>

			škole će provoditi dualno obrazovanje.
Jasnoća	Zbog nepostojanja propisa kojim se reguliše dualno obrazovanje, poslovni subjekti nemaju mogućnost realizacije učenja kroz rad u skladu sa principima dualnog obrazovanja. Na ta način, učenici ne stiču potrebne vještine, a poslovni subjekti nemaju mogućnost adekvatnog uticaja na obrazovanje učenika i realizaciju praktične nastave na način na koji to zahtijeva tržište rada.	Viđjeti rubriku 3., Opcija 2.	Novi propis će urediti oblast realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, urediti pitanje nagrade učenicima za realizaciju učenja kroz rad, omogućiti rad mentora i koordinatora praktične nastave sa učenicima kod poslovnog subjekta, čime se stvaraju pretpostavke za sticanje potrebnih kompetencija kod učenika nakon završene srednje škole.
Troškovi primjene	Bez uticaja-novi propis	Viđjeti rubriku 3., Opcija 2.	<p>Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahtjeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Zahtjevu za sredstvima iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2025. godinu, koje je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje dostavilo Ministarstvu finansija planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 120.000 KM. I u Nacrtu Budžeta Kantona Sarajevo za 2025. godinu koji je usvojila Vlada Kantona Sarajevo na razdjetu Ministarstvo za odgoj i obrazovanje odobrena su planirana sredstva. U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Shodno navedenom donošenje propisa iziskuje dodatna sredstva na</p>

	<p>godišnjem nivou cca 120.000 KM u 2025. godini, u 2026. godini sredstva cca 150.000 KM i u 2027. godini sredstva cca 200.000 KM. S obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu. Izvor obezbjeđenja neophodnih sredstava-Budžet Ministarstva za odgoji obrazovanje</p> <p>Po stavkama:</p> <ul style="list-style-type: none"> -komisija za provjeravanje ispunjenosti uslova za učenje kroz rad kod poslovnog subjekta; - donošenje predmetnih kurikuluma zasnovanih na obrazovnim ishodima; -vođenje registra poslovnih subjekata kod koji se izvodi učenje kroz rad-vođenje registra ugovora o dualno obrazovanju i sl. <p>Ministarstvo privrede, po stavkama:</p> <ul style="list-style-type: none"> -refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore u dualnom
--	--

			<p>obrazovanju iz člana 25. Zakona o dualnom obrazovanju; -refundacija dijela ili svih troškova poslovnog subjekta se odnose na: novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove ishrane za učenike sa kojima je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, obezbjeđenje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i drugih prihvatljivih troškova definiranih Programom utroška sredstava , koji je u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.</p>
Usklađenost	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	<p>Donošenjem novog propisa će u potpunosti biti regulisano i usklađeno dualno obrazovanje u srednjoj škola za stručno obrazovanje i obuku u Kantonu Sarajevo. Podzakonski akti će dodatno omogućiti uspješnu implementaciju Zakona.</p>
Integralni pristup	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	<p>Osiguran u potpunosti integralni pristup na način da je ostvarena korelacija između srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku s jedne strane, poslovnih subjekata s druge strane, kao i kontinuirana i uzajamna saradnja sa JU Institut za razvoj</p>

			preduniverzitetskog obrazovanja i Ministarstva privrede.
Održivost	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Propis održiv u dužem vremenskom periodu, ne proizvodi negativan uticaj u širem okruženju te osigurava dugoročni pozitivni uticaj rješenja koja nudi novi propis.
Efikasnost	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Propis će svoju efikasnost ostvariti dosljednom implementacijom, kao i donošenjem podzakonskih akata/programskih aktivnosti/projektnih aktivnosti koji će svojom primjenom dovesti do očekivanih ishoda-učenici nakon završene srednje škole imaju stečen kompetencije-vještine i znanja potreban na tržištu rada, poslovni subjekti osposobljeni za rad sa učenicima, koordinatori praktične nastave iz škola u skladu sa potrebama kapacitirani u skladu sa potrebama tržišta rada.

6. Odabrana opcija

Navedite odabranu opciju i dajte obrazložene razloge za odabir ove opcije kao najpovoljnije.

Odgovor: Opcija 3. – Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i koordinatora.

Ključna rješenja koja će biti obuhvaćena Nacrtom Zakonom o dualnom obrazovanju radi postizanja ciljeva su sljedeća: uspostavljanje partnerstva škole i poslodavca (saradnja i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetnog učenja kroz rad), uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou (uključenost svih zainteresovanih strana u process planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanje kroz utvrđeni institucionalni okvir), karijerno vođenje i zapošljivost (razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanja), usklađivanje s potrebama poslodavaca i tržišta rada, obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanje bez ikakve diskriminacije po bilo kojem osnovu, potučavanje učenika od strane mentora, obuka i certificiranje mentora, te pojačana uloga koordinatora za praktičnu nastavu u školi sa mentorom.

<p>7. Provođenje konsultacija</p>	<p>7.1. Navedite podatke iz izvještaja o provedenim konsultacijama (izvještaj se obavezno prilaže) o kantonalnim organima i drugim institucijama Kantona i drugih nivoa vlasti sa kojima su provedene konsultacije, uključujući vrijeme konsultacija, metode konsultacija, zaprimljene primjedbe i sugestije, te ishode koje su konsultacije imale na sadržaj propisa.</p> <p>Odgovor: <i>U prethodnom periodu, Ministarstvo je provelo konsultacije i razmjene mišljenja sa Udruženjem poslodavaca Federacije BiH, Udruženjem poslodavaca Kantona Sarajevo, Privrednom komora Kantona Sarajevo, Obrtničkom komorom Kantona Sarajevo, Sindikatom srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine Kantonalni odbor Kantona Sarajevo, Zajednicom srednjih škola, Vijećem roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo. Stručnu pomoć pružilo je Njemačko društvo za međunarodnu saradnju GIZ, uz konstatau podršku ambasada Njemačke, Austrije i Švicarske. Tada urađena verzija Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, koja je bila rezultat zajedničkog rada navedenih institucija/ustanova, je sadržana dijelom i u ovoj verziji Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, uz određene izmjene. Odnosno, prije sačinjavanja ovog nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, Ministarstvo je provelo konsultacije i aktivnosti sa Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo na donošenju ovog teksta.</i></p> <p><i>Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju pripremljen je i u skladu sa odredbama Uredbe o procjeni propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22) dostavlja se na sveobuhvatne konsultacije koje su u toku (izvještaj će biti priložen kad se završi proces konsultacija).</i></p>
<p>7.2. Navedite podatke iz izvještaja o provedenim konsultacijama (izvještaj se obavezno prilaže) o institucijama, organizacijama i pojedincima sa kojima su provedene javne konsultacije, uključujući vrijeme konsultacija, metode konsultacija, zaprimljene primjedbe i sugestije, te ishode koje su konsultacije imale na sadržaj propisa.</p> <p>Odgovor: <i>Sačinjen je Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju i za isti se provode sveobuhvatne konsultacije koje će trajati 10 dana od dana objave na internet stranici Ministarstva te će na taj način biti dostupan javnosti, što će stvoriti mogućnost za dostavljanje sugestija, prijedloga ili mišljenja. Iako se Nacrt zakona o dualnom obrazovanju objavljuje javno i na taj način čini dostupnim svim zainteresiranim stranama, isti se na konsultacije dostavlja i određenim institucijama, organizacijama, udruženjima i sl. Nakon što sveobuhvatne konsultacije budu završene, sačinit će se detaljan izvještaj.</i></p>	<p>8. Praćenje i evaluacija</p>
<p>8.1. Navedite pokazatelje izvršenja i uspješnosti provođenja propisa, koji uključuju polazne i ciljne vrijednosti, izvore i metode prikupljanja i verifikacije podataka, koji će biti korišteni za praćenje provođenja propisa u skladu sa članom 19. Uredbe.</p> <p>Odgovor: <i>Praćenje provođenja propisa će omogućiti vrednovanje postignutih rezultata, što podrazumijeva prikupljanje i analizu podataka koji ukazuju na uticaj i napredak u odnosu na postojeće stanje. Jedan od pokazatelja će biti i eventualni problemi u provođenju u odnosu na postavljene ciljeve. Broj upita za tumačenje propisa na godišnjem nivou je jedan od pokazatelja izvršenja i uspješnosti provođenja propisa. Na osnovu pokazatelja, ukoliko se javi potreba.</i></p>	

	<i>pristupiće se izmjeni i dopunu propisa, kako bi se poboljšala njegova primjena. Ističemo, da je Nacrtom Zakona predviđeno i donošenje podzakonskih akata, kako bi se omogućila adekvatna primjena Zakona.</i>
8.2. Navedite plan za provođenje evaluacije propisa u skladu sa članom 20. Uredbe.	<i>Odgovor: Ministarstvo će vršiti periodičnoproccjenjivanje stanja, analizirati provođenje propisa u odnosu na utvrđene ciljeve, s ciljem primjene Zakona u optimalnoj mjeri. Ministarstvo će sastaviti kriterije za evaluaciju propisa iz različitih oblasti, utvrditi plana i metodologiju provođenja evaluacije, što podrazumijeva analizu pristiglih podataka i prijedloge mjera. JU Institut će biti uključena u analizu nastavnih planova i programa, odnosno donošenje ped.etnih kurikaluma za sva zanimanja za koja se obrazuju učenici u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku.</i>
9. Zaključak	
Ukratko predstavite ukupne rezultate provedene procjene uticaja, sa osvrtom na analizu opcija u skladu sa kriterijima, rezultate konsultacija i opisom odabranih rješenja koja se upućuju u dalju zakonodavnu proceduru.	
Odgovor: <i>Uzimajući u obzir kriterije iz Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo, te aktuelne konsultacije, sačiniće se konačni prijedlog nacрта Zakona o dualnom obrazovanju sa obrazloženjem.</i>	

PRIBAVLJENA MIŠLJENJA KONTROLNIH TIJELA (popunjava se nakon pribavljanja mišljenja i izmjena obrasca u skladu sa mišljenjima)

Kontrolno tijelo	Datum dostavljanja mišljenja i broj akta	Mišljenje priloženo	Mišljenje potvrđuje procjenu uticaja	Sažetak mišljenja i opis izmjena Obrasca 2. i odabranih rješenja u skladu sa mišljenjem	Očitovanje u vezi sa spornim pitanjima u slučaju neslaganja obrađivača sa mišljenjem
Ministarstvo finansija (daje mišljenje u pogledu provjere procjene fiskalnih		DA/NE	DA/NE		

<p>uticaja i ekonomskih uticaja)</p> <p>Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, rasejena lica i izbjeglice (daje mišljenje u pogledu provjere provedene procjene socijalnih uticaja)</p> <p>Ministarstvo pravde i uprave (daje mišljenje u pogledu provjere provedene procjene uticaja na zaštitu ljudskih prava i sloboda)</p> <p>Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (daje mišljenje u pogledu provjere procjene uticaja na životnu sredinu)</p> <p>Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom (daje mišljenje u pogledu procjene uticaja koruptivnih rizika u zakonima)</p>							
---	--	--	--	--	--	--	--

IZJAVA O PROVOĐENJU SVEOBUHVAТNE PROCJENE UTICAJA PROPISA, PROVOĐENJU KONSULTACIJAMA I PRIBAVLJANJU MIŠLJENJA KONTROLNIH TIJELA

Svojim potpisom koordinator postupka procjene uticaja i svojim potpisom i pečatom rukovodilac obradivača potvrđuju da je provedena sveobuhvatna procjena uticaja propisa u skladu sa Uredbom o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo i drugim relevantnim propisima.

COORDINATOR POSTUPKA PROCJENE UTICAJA

Datum i mjesto

21.11.2024. godine, Sarajevo

Džejna Hurić

RUКОВОДИЛАЦ ОБРАДІВАЧА

MINISTRICA

Naida Hota-Muminović

Datum i mjesto

21.11.2024. godine, Sarajevo